

DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.10.2024.06>
UDK 343.13 (477)

Віталій Усатий,
кандидат юридичних наук,
докторант Національного наукового центру «Інститут судових експертиз
ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України
м. Харків, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-3325-4530>,
e-mail: usatii.v.o@gmail.com

Віталій Усатий

Структура криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності

Узагальнення наукових підходів до розуміння сутності структури криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, її складових компонентів, дозволило припустити про множинність і неоднозначність підходів науковців до вирішення цього питання. Метою статті стало визначення структури криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. На підставі проведеного аналізу визначено можливість формулювання такого поняття, як базова структура (модель) криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Під базовою моделлю криміналістичної характеристики запропоновано розуміти універсальну, уніфіковану модель обов'язкових узагальнених даних про типові ознаки групи кримінальних правопорушень, що є системоутворюючими в контексті вироблення науково обґрунтованих рекомендацій розслідування злочинів. У контексті досліджуваних кримінальних правопорушень таку базисну модель криміналістичної характеристики запропоновано представляти відомостями про: спосіб учинення кримінального правопорушення, обставини, в яких вони вчиняються, типові сліди злочинної діяльності, відомості про предмети посягання, особу правопорушника, застосовані знаряддя/засоби, відомості про вид і розмір спричиненої шкоди.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, криміналістична класифікація, криміналістична характеристика, господарська діяльність, змістовний елемент.

Постановка наукової проблеми. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності — чисельні, складні до розслідування та багатогранні. Їх пізнання у процесі кримінальної процесуальної діяльності та на наукових теренах — закономірна вимога часу, актуалізована рівнем їх суспільної небезпеки та завданням протидії цим діянням, що гостро на сьогодні постало перед сектором безпеки та оборони.

У контексті зміцнення економічної безпеки держави особливу увагу слід приділяти кримінальним правопорушенням, передбаченим Розділом VII КК України, що зумовлено їхнім вагомим рівнем суспільної небезпеки, котра полягає в підриві економічної стабільності нашої держави, зниженні довіри до бізнесу, у поширенні фактів недобросовісної конкуренції, зниженні рівня життя громадян, зростанні соціальної нерівності тощо.

Захист економічної безпеки, забезпечення господарської діяльності, як і в цілому захист приватної власності, — це фундаментальні складові, які стали відправними моментами у формуванні громадянського суспільства. Наразі, як слушно вказують вчені, усі кроки з розбудови суспіль-

Фінансування

Це дослідження не отримало жодного конкретного гранту від державних, комерційних чи некомерційних організацій.

Відмова від відповідальності

Фінансуюча організація не брала участі в розробці дизайну дослідження, зборі та аналізі даних, прийнятті рішення про публікацію або підготовці рукопису.

Учасники дослідження

Автор брав участь виключно в інтелектуальній дискусії, що лежить в основі цієї роботи, вивченні судової практики, написанні та редагуванні, а також бере на себе відповідальність за зміст та інтерпретацію.

Декларація про конфлікт інтересів

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів.

**STRUCTURE OF
CRIMINALISTIC
CHARACTERIZATION OF
CRIMINAL OFFENSES IN
THE FIELD OF ECONOMIC
ACTIVITY**

The generalization of scientific approaches to understanding the essence of the structure of criminalistic characterization of criminal offenses and its constituent components has allowed to suggest that there are multiple and ambiguous approaches of scholars to address this issue. The purpose of the article is to determine the structure of the criminalistic characterization of criminal offenses in the field of economic activity. Based on the analysis, the author determines the possibility of formulating such a concept as the basic structure (model) of criminalistic characterization of criminal offenses. The basic model of criminalistic characterization is proposed to be understood as a universal, unified model of mandatory generalized data on typical features of a group of criminal offenses which are systematically important in the context of developing scientifically sound recommendations for investigating crimes. In the context of the criminal offenses under study, it is proposed that such a basic model of forensic characterization should be represented by information on: the method of committing a criminal offense, the environment in which they are committed, typical traces of criminal activity, information on the objects of the offense, the identity of the offender, the tools/means used, and information on the type and amount of damage caused.

Keywords: criminal offense, criminalistic classification, criminalistic characterization, economic activity, substantive element.

ства та формування власності мають базуватися на поєднанні онтологічної обґрунтованості та гносеологічної доцільності¹.

Наукові дослідження у сфері проблематики протидії кримінальним правопорушенням повинні базуватися на аналізі й інформації про типові ознаки механізму кримінально протиправної діяльності. Таке інформаційне підґрунтя забезпечує практичне значення сформульованих рекомендацій, їх наукову обґрунтованість тощо.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Систему відомостей про сукупність кримінальних правопорушень, їх окремих груп, уособлену інформацією про ознаки особи злочинця, мотиви та цілі його діяння, особливості предмета посягання, обставини їх учинення, способи злочинної діяльності тощо, у криміналістиці отримала назву криміналістичної характеристики. Дослідженню її сутності, значення, змісту присвячено ґрунтовно увагу в роботах В. П. Бахіна, В. А. Журавля, А. В. Іщенко, О. Н. Колесніченка, В. О. Коновалової, В. С. Кузьмичова, Б. Є. Лук'янчикова, С. С. Чернявського, В. Ю. Шепітька та ін. Упродовж останнього часу над її дослідженням працюють П. В. Берназ², В. О. Гусева³, І. І. Когутич⁴, Е. І. Оржинська⁵, Р. Л. Степанюк⁶ та ін.

Визначенню сутності, значення та складових елементів криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності присвячено роботи О. В. Заверховський⁷, Є. М. Клепи⁸, В. В. Корнієнка⁹, Т. В. Охрімчук¹⁰, Н. Л. Пушина¹¹, Р. Л. Степанюка¹² та ін. Аналіз проведених розробок дозволяє констатувати, що підходи вчених до визначення змістовних складових криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень досліджуваних ними видів суттєво відрізняються. Це, на нашу думку, актуалізує завдання щодо з'ясування того, чому так відбувається.

Мета статті — визначити структуру криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Викладення основного матеріалу дослідження. Криміналістична характеристика є інформаційною моделлю, котра слугує основою для створення науково обґрунтованих рекомендацій щодо розслідування кримінальних правопорушень. Її прикладне значення полягає в такому:

- ¹ Михайленко Р. В. Приватна власність у філософській традиції. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2016. № 1. С. 181.
- ² Берназ П. В. Структура криміналістичної характеристики злочину. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2017. № 3. С. 11-14.
- ³ Гусева В. О. Криміналістична характеристика посягань на життя працівника правоохоронного органу. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2017. № 3 (79). С. 211-216.
- ⁴ Когутич І. І. Криміналістика: курс лекцій. Київ: Атіка, 2008. 888 с.
- ⁵ Оржинська Е. І. Криміналістична характеристика кримінального правопорушення: поняття та практичне значення. *Національний юридичний журнал: теорія та практика*. 2021. № 1 (46). С. 102-109.
- ⁶ Степанюк Р. Л. Сутність і практичне значення криміналістичної характеристики злочинів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 5. С. 398-400.
- ⁷ Заверховський О. В. Криміналістична характеристика контрабанди та її значення для правозастосовчої діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. 230 с.
- ⁸ Клепа Є. М. Криміналістична характеристика злочинів у сфері господарської діяльності. *Підприємство, господарство і право*. 2005. № 7. С. 139-141.
- ⁹ Корнієнко В. В. Криміналістична характеристика та основні положення розслідування економічних злочинів, вчинених з використанням банків: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2012. 229 с.
- ¹⁰ Охрімчук Т. В. Криміналістична характеристика шахрайства з фінансовими ресурсами та основні напрями розслідування: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2011. 189 с.
- ¹¹ Пушина Н. Л. Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у сфері господарської діяльності із використанням сучасних комп'ютерних технологій: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. 249 с.
- ¹² Степанюк Р. Л. Теоретичні засади методики розслідування злочинів, вчинених у бюджетній сфері України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2012. 475 с.

- виокремленні конкретного виду або підвиду злочинів серед інших за конкретними складовими;
- упорядкуванні криміналістично значущих відомостей про злочинну діяльність;
- виявленні кореляційних зв'язків між елементами та їх відображенні на статистичному рівні;
- формуванні типових версій щодо особи злочинця, обставин і мотивів злочину;
- створенні основи для розроблення найбільш ефективної програми (моделі) розслідування цієї категорії злочинів.

Ураховуючи вагоме як теоретичне, так і практичне значення криміналістична характеристика кримінальних правопорушень стає іманентною складовою більшості розроблюваних методик розслідування. Загальне розуміння механізму кримінально протиправної діяльності забезпечує дотримання праксеологічного підходу до побудови рекомендацій щодо розслідування злочинів.

Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності класифікують у юридичній літературі за різними кримінально-правовими та криміналістичними підставами. Застосування криміналістичної класифікації сприяє глибшому розумінню цих правопорушень, а отримані результати стають основою для розроблення науково обґрунтованих рекомендацій щодо їх досудового розслідування. Найбільш значущою, на нашу думку, є класифікація, що базується на врахуванні статусу суб'єкта господарських правовідносин, щодо якого вчинено правопорушення. За цим критерієм нами виокремлено такі групи кримінальних правопорушень:

- Спрямовані проти окремих суб'єктів господарювання.
- Скоєні у сфері захисту інтересів кредиторів.
- Вчинені проти інтересів споживачів товарів і послуг.
- Посягають на інтереси акціонерів.
- Вчинені проти економічних інтересів держави.
- Скоєні проти інтересів держави у сфері обігу товарів.
- Реалізовані проти інтересів держави у сфері обігу грошей.
- Вчинені у сфері приватизації.

Допускаючи, що складові криміналістичної характеристики окремих груп кримінальних правопорушень можуть видозмінюватися, ми вважаємо за потрібне керуватися виокремленими групами, у тому числі й під час визначення елементів криміналістичної характеристики злочинів.

Т. М. Давченко при розробленні криміналістичної методики доведення до банкрутства, що доцільно розглядати як кримінальне правопорушення проти окремих суб'єктів господарювання, узагальнено сучасні наукові підходи до розуміння криміналістичної характеристики. Під нею авторка запропонувала розуміти систему впорядкованих елементів, котрі визначаються положеннями кримінального закону, спеціальними нормативними актами (Кодекс України Кодекс України з процедур банкрутства), конвенційними нормами (Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції, Цивільна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією). Вони є важливими для встановлення винної особи (фізичної чи юридичної) і притягнення її до відповідальності з метою забезпечення економічної безпеки та відшкодування завданої шкоди. До елементів криміналістичної характеристики кримінального правопорушення, передбаченого ст. 219 КК України віднесено: способи вчинення злочину (етапи підготовки, безпосереднє виконання, приховування); дані про суб'єкт злочину

Vitalii Usatyi

STRUKTUR DER KRIMINALISTISCHEN CHARAKTERISIERUNG VON STRAFTATEN IM BEREICH DER WIRTSCHAFTSTÄTIGKEIT

Die Verallgemeinerung der wissenschaftlichen Ansätze zum Verständnis des Wesens der Struktur der kriminalistischen Charakterisierung von Straftaten und ihrer Bestandteile hat es ermöglicht, darauf hinzuweisen, dass es mehrere und mehrdeutige Ansätze der Wissenschaftler gibt, um dieses Thema zu behandeln. Das Ziel des Artikels ist es, die Struktur der kriminalistischen Charakterisierung von Straftaten im Bereich der Wirtschaftstätigkeit zu bestimmen. Auf der Grundlage der Analyse bestimmt der Autor die Möglichkeit, ein solches Konzept als Grundstruktur (Modell) der kriminalistischen Merkmale von Straftaten zu formulieren. Es wird vorgeschlagen, das Grundmodell der kriminalistischen Charakterisierung als ein universelles, einheitliches Modell verbindlicher, verallgemeinerter Daten über typische Merkmale einer Gruppe von Straftaten zu verstehen, die im Zusammenhang mit der Entwicklung wissenschaftlich fundierter Empfehlungen für die Untersuchung von Straftaten systemrelevant sind. Im Zusammenhang mit den hier untersuchten Straftaten schlägt der Autor vor, dass ein solches Basismodell forensischer Merkmale durch Informationen über die Art der Begehung einer Straftat, das Umfeld, in dem sie begangen werden, typische Spuren krimineller Handlungen, Informationen über die Objekte der Straftat, die Identität des Täters, die verwendeten Werkzeuge/Mittel und Informationen über die Art und Höhe des verursachten Schadens dargestellt werden sollte.

Schlüsselwörter: Straftat, kriminalistische Klassifikation, kriminalistische Merkmale, wirtschaftliche Tätigkeit, materieller Tatbestand.

Vitalii Usatyi

LA STRUCTURE DE LA CARACTÉRISATION MÉDICO-LÉGALE DES INFRACTIONS PÉNALES DANS LE DOMAINE DE L'ACTIVITÉ ÉCONOMIQUE

La généralisation des approches scientifiques visant à comprendre l'essence de la structure des caractéristiques criminalistiques des infractions pénales et de ses éléments constitutifs a permis de suggérer qu'il existe des approches multiples et ambiguës de la part des chercheurs pour aborder cette question. L'objectif de l'article est de déterminer la structure de la caractérisation criminelle des infractions pénales dans le domaine de l'activité économique. Sur la base de l'analyse, l'auteur détermine la possibilité de formuler un tel concept en tant que structure de base (modèle) des caractéristiques criminelles des infractions pénales. Le modèle de base de la caractérisation criminelle est proposé comme un modèle universel et unifié de données généralisées obligatoires sur les caractéristiques typiques d'un groupe d'infractions pénales qui sont systématiquement importantes dans le contexte de l'élaboration de recommandations scientifiquement fondées pour l'enquête sur les crimes. Dans le contexte des infractions pénales étudiées, l'auteur suggère qu'un tel modèle de base de caractéristiques criminalistiques soit représenté par des informations sur : la méthode de commission d'une infraction pénale, l'environnement dans lequel elle est commise, les traces typiques de l'activité criminelle, des informations sur les objets de l'infraction, l'identité de l'auteur, les outils/moyens utilisés, et des informations sur le type et le montant des dommages causés.

Mots clés : infraction pénale, classification criminalistique, caractéristiques criminalistiques, activité économique, élément matériel.

Структура криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності

(фізична або юридична особа); слідову картину; місце, час та обставини кримінального правопорушення¹³.

В. В. Корнієнко у своєму дослідженні економічних злочинів, скоєних із використанням банків, акцентував увагу на таких елементах криміналістичної характеристики, як типові ознаки обстановки, предмета, суб'єктів і слідів злочину. Він також визначив основні технології злочинного збагачення у банківській сфері¹⁴.

У дослідженнях, присвячених правопорушенням у сфері господарської діяльності із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій, до структури криміналістичної характеристики пропонують включати такі елементи: обстановку злочину, предмет посягання (основний та підпорядкований), спосіб вчинення, особа правопорушника та слідова картина¹⁵.

Р. Л. Степанюк, вивчаючи злочини у бюджетній сфері (тобто кримінальні правопорушення, учинені проти економічних інтересів держави), до складу криміналістичної характеристики відніс типові ознаки предмета посягання, обстановки, способів вчинення злочинів, слідів, а також характеристики злочинця.

Т. В. Охрімчук, вивчаючи шахрайство з фінансовими ресурсами, зазначила, що цей вид злочину вчиняється у кредитно-фінансовій сфері, а до елементів його криміналістичної характеристики вона віднесла предмет посягання, спосіб вчинення, слідову картину та характеристику особи шахрая.

В. М. Шевчук під криміналістичною характеристикою контрабанди запропонував розуміти узагальнену інформаційну модель, котра містить систематизований опис типових криміналістично значущих ознак цього злочину. Основними елементами криміналістичної характеристики контрабанди автором визначено такі: предмет злочинного посягання, спосіб вчинення та приховування злочину; типові сліди контрабанди; обстановка, за якої вчиняється контрабанда; особа правопорушника¹⁶.

Отже, більшість авторів дотримується традиційного підходу до структури криміналістичної характеристики окремих кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності, їх груп, виокремлюючи серед її змістовних елементів ознаки обстановки скоєння кримінального правопорушення, предмета посягання, сліди кримінального правопорушення, спосіб скоєння кримінального правопорушення, характеристики особи злочинця або злочинного угруповання, причетного до їх учинення.

На нашу думку, з огляду на множинність складів кримінальних правопорушень, котрі охоплюють Розділ VII КК України, зважаючи на особливості, в яких відбувається сучасний етап розвитку криміналістики, погоджуємося, що актуалізована потреба реалізації технологічного підходу до побудови криміналістичних методик, пріоритетне місце у яких відводиться абстрактно-науковим розробкам¹⁷. З огляду на це вважаємо за потрібне запропонувати введення в науковий обіг терміну базова

¹³ Давченко Т. М. Розслідування доведення до банкрутства : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Запоріжжя, 2021. С. 193.

¹⁴ Корнієнко В. В. Криміналістична характеристика та основні положення розслідування економічних злочинів, вчинених із використанням банків : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2012. С. 48-49.

¹⁵ Пушина Н. Л. Особливості досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у сфері господарської діяльності із використанням сучасних комп'ютерних технологій : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. С. 91.

¹⁶ Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 2 / [В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова та ін.] ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. С. 173.

¹⁷ Журавель В. А. Криміналістичні методики судового розгляду окремих категорій кримінальних справ: проблеми формування та реалізації. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2017. Том 19. С. 130-138.

модель або базова структура криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Під базовою моделлю криміналістичної характеристики ми пропонуємо розуміти універсальну, уніфіковану модель обов'язкових узагальнених даних про типові ознаки групи кримінальних правопорушень, що є базисними в контексті вироблення науково обґрунтованих рекомендацій розслідування злочинів. У контексті досліджуваних нами кримінальних правопорушень така базисна модель криміналістичної характеристики повинна бути представлена відомостями про: спосіб учинення кримінального правопорушення, обстановку, в якій вони вчиняються, типові сліди злочинної діяльності, відомості про предмети посягання, особу правопорушника, застосовані знаряддя/засоби, відомості про вид і розмір спричиненої шкоди.

Щодо виокремлення серед елементів криміналістичної характеристики відомостей про вид і розмір спричиненої шкоди, котрий традиційно розуміють, як обставину, що підлягає з'ясуванню або становить предмет доказування, то такий наш підхід обґрунтовано декількома обставинами. Як ми вже вказували, криміналістична характеристика є інформаційним базисом для побудови науково обґрунтованих рекомендацій щодо ефективного розслідування кримінальних правопорушень. У контексті кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності розмір майнової шкоди, спричиненої потерпілому, є визначальним для кваліфікації кримінальних правопорушень. Його встановлення та доказування вимагає вжиття низки процесуальних заходів, котрі підлягають плануванню та супроводжуються прийняттям процесуальних рішень, реалізацією комплексу організаційних дій. Отже, саме для досліджуваних нами кримінальних правопорушень, встановлення виду і розміру завданої шкоди — стратегічне завдання, а низка відомостей про нього мають вагоме криміналістичне значення.

Ба більше, з точки зору наукового підходу до розроблення проблематики протидії кримінальним правопорушенням у сфері господарської діяльності слід зважати ще й на важливість встановлення зв'язків між елементами криміналістичної характеристики. Вирішенню підлягають питання про, наприклад, встановлення характеристики особи правопорушника чи їх групи та розміром завданої шкоди, між способом учинення та видом і розміром шкоди тощо.

Висновки. Узагальнення наукових підходів до розуміння сутності структури криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, її складових компонентів, дозволило припустити про можливість формулювання такого поняття, як базова структура (модель) криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень. Під базовою моделлю криміналістичної характеристики запропоновано розуміти універсальну, уніфіковану модель обов'язкових узагальнених даних про типові ознаки групи кримінальних правопорушень, що є системоутворюючими в контексті вироблення науково обґрунтованих рекомендацій розслідування злочинів. У контексті досліджуваних нами кримінальних правопорушень така базисна модель криміналістичної характеристики повинна бути представлена відомостями про: спосіб учинення кримінального правопорушення, обстановку, в якій вони вчиняються, типові сліди злочинної діяльності, відомості про предмети посягання, особу правопорушника, застосовані знаряддя/засоби, відомості про вид і розмір спричиненої шкоди. Щодо виокремлення серед елементів криміналістичної характеристики відомостей про вид і розмір спричиненої шкоди, наведено відповідні аргументи, зокрема, з огляду на вагоме криміналістичне значення цієї категорії. Вважаємо, що перспективи подальших досліджень мають полягати у визначенні структури криміналістичної характеристики окремих груп кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Vitalii Usatyi

STRUKTURA KRYMINALISTYCZNEJ CHARAKTERYSTYKI PRZESTĘPSTW W SZFERZE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Uogólnienie naukowych
podejść do zrozumienia istoty
struktury kryminalistycznej
charakterystyki przestępstw i jej
elementów składowych pozwoliło
zasugerować, że istnieje wiele
niejednoznacznych podejść
naukowców do tego zagadnienia.
Celem artykułu jest określenie
struktury kryminalistycznej
charakterystyki przestępstw w
obszarze działalności gospodarczej.
Na podstawie przeprowadzonej
analizy autor określa możliwość
sformułowania takiej koncepcji,
jak podstawowa struktura (model)
kryminalistycznej charakterystyki
przestępstw. Podstawowy model
charakterystyki kryminalistycznej
proponuje się rozumieć jako uniwersalny, ujednolicony model
obowiązkowych uogólnionych
danych dotyczących typowych
cech grupy przestępstw, które są
systemowo ważne w kontekście
opracowywania naukowo uzasadnionych zaleceń dotyczących
ścigania przestępstw. W kontekście
badanych przestępstw autor
sugeruje, że taki podstawowy
model charakterystyki kryminalistycznej
powinien być reprezentowany przez informacje
na temat: sposobu popełnienia
przestępstwa, środowiska, w którym
zostały popełnione, typowych
śladów działalności przestępczej,
informacji o przedmiotach
przestępstwa, tożsamości sprawcy,
użytych narzędzi/środków oraz
informacji o rodzaju i wysokości
wyrządzonej szkody.

Słowa kluczowe: przestępstwo,
klasyfikacja kryminalistyczna,
charakterystyka kryminalistyczna,
działalność gospodarcza, element
materiałny.

References

- Bernaz, P. V. (2017). Struktura kryminalistychnoi kharakterystyky zlochyну. *Pivdennoukrainskyi pravnychiy chasopys*. № 3. S. 11-14 [in Ukrainian].
- Husieva, V. O. (2017). Kryminalistychna kharakterystyka posiahan na zhyttia pratsivnyka pravookhoronnoho orhanu. *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav im. E. O. Didorenka*. № 3 (79). S. 211-216 [in Ukrainian].
- Davchenko, T. M. (2021). Rozsliduvannia dovedennia do bankrutstva : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Zaporizhzhia. 227 s. [in Ukrainian].
- Zhuravel, V. A. (2017). Kryminalistychni metodyky sudovoho rozghliadu okremykh katehorii kryminalnykh sprav: problemy formuvannia ta realizatsii. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia»*. Tom 19. S. 130-138 [in Ukrainian].
- Zaverkhovskiy, O. V. (2020). Kryminalistychna kharakterystyka kontrabandy ta yii znachennia dlia pravozastosochoi diialnosti : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 230 s. [in Ukrainian].
- Klepa, Ye. M. (2005). Kryminalistychna kharakterystyka zlochyv u sferi hospodarskoi diialnosti. *Pidpriemstvo, hospodarstvo i pravo*. № 7. S. 139-141.
- Kohutych, I. I. (2008). Kryminalistyka: kurs leksii. Kyiv: Atika. 888 s. [in Ukrainian].
- Korniienko, V. V. (2012). Kryminalistychna kharakterystyka ta osnovni polozhennia rozsliduvannia ekonomichnykh zlochyv, vchynenykh z vykorystanniam bankiv : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.09. Kharkiv. 229 s. [in Ukrainian].
- Kryminalistyka : pidruchnyk : u 2 t. T. 2 / [V. Yu. Shepitko, V. A. Zhuravel, V. O. Konovalova ta in.] ; za red. V. Yu. Shepitka. Kharkiv : Pravo, 2019. 328 s. [in Ukrainian].
- Mykhailenko, R. V. (2016). Pryvatna vlasnist u filosofskii tradytsii. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava*. № 1. S. 175-183. [in Ukrainian].
- Orzhynska E. I. (2021). Kryminalistychna kharakterystyka kryminalnoho pravoporushennia: poniattia ta praktychne znachennia. *Natsionalnyi yurydychnyi zhurnal: teoriia ta praktyka*. № 1 (46). S. 102-109 [in Ukrainian].
- Okhrimchuk T. V. (2011). Kryminalistychna kharakterystyka shakhraistva z finansovymy resursamy ta osnovni napriamy rozsliduvannia : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 189 s. [in Ukrainian].
- Pushyna N. L. (2020). Osoblyvosti dosudovoho rozsliduvannia kryminalnykh pravoporushen, vchynenykh u sferi hospodarskoi diialnosti iz vykorystanniam suchasnykh kompiuternykh tekhnolohii : dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Kyiv. 249 s. [in Ukrainian].
- Stepaniuk R. L. (2014). Sutnist i praktychne znachennia kryminalistychnoi kharakterystyky zlochyv. *Porivnialno-analitychne pravo*. № 5. S. 398-400 [in Ukrainian].
- Stepaniuk R. L. (2012). Teoretychni zasady metodyky rozsliduvannia zlochyv, vchynenykh u biudzhetni sferi Ukrainy : dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.09. Kharkiv. 475 s. [in Ukrainian].

Received by Editorial Board: 11.10.2024

Suggested Citation:

Усатий, В. (2024). Структура криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності. *Архів кримінології та судових наук*. 2 (10). 93-98. DOI: <https://doi.org/10.32353/acfs.10.2024.06>